

Spomienka na slovenskú korunu

Vydala © Národná banka Slovenska 2013
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava

www.nbs.sk

ISBN 978-80-8043-185-3 (tlačená verzia)
ISBN 978-80-8043-184-6 (elektronická verzia)

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

Spomienka na slovenskú korunu

Brožúru „Spomienka na slovenskú korunu“
vydáva Národná banka Slovenska ako príspevok
k 20. výročiu svojho vzniku.
K jej histórii patria okrem iných činností
aj príprava slovenských bankoviek a mincí
a zavedenie slovenskej korunovej meny.

História koruny

Slovenské korunové bankovky a mince vznikali a dostávali sa do obehu počas roka 1993, hoci Slovenská republika začala svoju históriu 1. januára 1993. V prvých mesiacoch roka funkciu platidiel na Slovensku plnili česko-slovenské mince a bankovky. Po menovej odluke s Českou republikou, 8. februára 1993, na bankovkách pribudli kolky so štátnym znakom Slovenskej republiky. V deň menovej odluky bola daná do obehu prvá slovenská minca v nominálnej hodnote 10 Sk a ďalšie mince a bankovky nasledovali v krátkych časových odstupoch.

V priebehu roka 1993 boli česko-slovenské mince a okolkované bankovky postupne stiahnuté a nahradené slovenskými (okrem bankovky 500 Sk, ktorej platnosť bola do 10. januára 1994). Rad siedmich nominálnych hodnôt slovenských bankoviek bol uzavretý v roku 1995 emisiou posledných dvoch bankoviek v hodnote 5000 Sk a 200 Sk.

V rokoch 1999 a 2000 NBS doplnila na bankovkách najvyšších nominálnych hodnôt niektoré nové ochranné prvky, ktorých cieľom bolo zvýšiť ich ochranu proti falšovaniu. Motívy lícnej a rubovej strany bankoviek však zostali nezmenené.

Koruny v rôznych podobách boli na území dnešného Slovenska zákonným platidlom od konca 19. storočia až do zavedenia eura. Korunová mena krytá zlatom bola zavedená v Rakúsko-Uhorsku v roku 1892 a prispela k jeho hospodársko-finančnej integrácii s priemyselne rozvinutými európskymi krajinami. História koruny v 20. storočí odrážala zložité mocenské, politické a štátotvorné procesy v krajine: od roku 1918 to bola koruna československá (Kč), v rokoch 1939 – 1945 koruna slovenská (Ks), po 2. svetovej vojne obnovená koruna československá (Kčs) a od roku 1993 do konca roka 2008 slovenská koruna (Sk).

Tváre korunových bankoviek

Autorom výtvarných návrhov všetkých korunových bankoviek je akademický maliar Jozef Bubák. Pre bankovky bola prijatá základná koncepcia vyobrazenia portrétov významných osobností Slovenska na lícnych stranách. Na rubových stranách bankoviek sú dominantné motívy miest spojených s ich životom a pôsobením.

Najstaršiu históriu reprezentuje portrét na dvadsaťkorunáčke, na ktorej je zobrazený knieža Pribina, prvý po mene známy vládca slovanskej ríše, ktorý vládol na našom území v 9. storočí. Portréty sv. Cyrila a sv. Metoda na päťdesiatkorunáčke pripomínajú sociálny a kultúrny rozvoj nášho územia cez kresťanské princípy a rozvoj staroslovienskeho písma. Jediný ženský portrét, portrét Madony, je na bankovke v nominálnej hodnote 100 Sk. Predlohou na jeho vytvorenie bola socha Madony od Majstra Pavla z Levoče. Na dvestokorunáčke je portrét kodifikátora prvého slovenského spisovného jazyka Antona Bernoláka. Portrét Ľudovíta Štúra, hlavného tvorcu koncepcie slovenskej národnej samobytnosti, je vyobrazený na bankovke 500 Sk. Na bankovkách najvyšších nominálnych hodnôt sú významné osobnosti moderných slovenských dejín, ktoré výrazne ovplyvnili národnouvedomovací proces a spoločensko-politický pohyb na Slovensku. Na bankovke v nominálnej hodnote 1000 Sk je Andrej Hlinka a na bankovke 5000 Sk Milan Rastislav Štefánik.

Umiestnenie portrétu ako hlavného motívu bankoviek na ich lícnych stranách bolo dané predovšetkým historicko-kultúrnymi aspektmi, pretože takýto typ bankoviek obiehal na území Slovenska aj v minulosti, ale i tým, že pozornosť človeka sa sústreďuje najmä na tvár a ľahšie ju identifikuje a zapamätá si jej charakteristické črty.

Dynamiku zobrazeným tvárам dáva opakujúci sa motív lomeného lúča svetla. Vďaka tomuto prvku vznikli bankovky, ktoré prezentovali slovenskú históriu a zároveň boli moderné a originálne.

7 20 Sk

Autor výtvarného návrhu: **akad. mal. Jozef Bubák**
Autor ryteckého prepisu: **Ron Beckers**
Rozmer bankovky: **65 x 128 mm**

Na lícnej strane je portrét prvého známeho slovenského vládcu, kniežaťa Pribinu, ktorý sídlil v Nitre do roku 833.

Na rubovej strane je zobrazený Nitriansky hrad – svedok bohatej minulosti Nitry, ktorá bola až do 11. storočia strediskom významného politického útvaru – kniežatstva. Týmto motívom sa viacnásobne prelína časť korálkového náhrdelníka z 9. storočia s bronzovým príveskom v tvare mesiaca, ktorý pochádza z archeologického náleziska Nitra – Lupka.

50 Sk

Autor výtvarného návrhu: **akad. mal. Jozef Bubák**
Autor ryteckého prepisu: **Ron Beckers**
Rozmer bankovky: **68 x 134 mm**

Námet lícnej strany je venovaný prvým slovanským vierozvestcom sv. Cyrilovi a sv. Metodovi, ktorí prispeli k vzniku samostatnej slovanskej cirkevnej provincie a položili základy slovenskej kultúry.

Na rubovej strane je motív zobrazujúci dve ruky, medzi ktorými je prvých sedem písmen staroslovienskej abecedy hlaholiky ako symbol daru svätcov starým Slovanom. Zrkadlovo obrátená silueta stredovekého kostolíka z Dražoviec (okres Nitra) je symbolom raného kresťanstva na našom území.

11 100 Sk

Autor výtvarného návrhu: **akad. mal. Jozef Bubák**
Autor ryteckého prepisu: **Václav Fajt**
Rozmer bankovky: **71 x 140 mm**

Na lícnej strane je portrét Madony, vytvorený podľa drevenej gotickej plastiky z oltára Narodenia v Kostole svätého Jakuba v Levoči, ktorej autorom je významný stredoveký sochár a rezbár Majster Pavol z Levoče.

Na rubovej strane je miesto pôsobenia Majstra Pavla – Levoča s dvoma dominantami, Kostolom svätého Jakuba a historickou radnicou. Týmto motívom sa prelína vyobrazenie svorníka zo sakristie starého minoritského kostola v Levoči.

200 Sk

Autor výtvarného návrhu: **akad. mal. Jozef Bubák**
Autor ryteckého prepisu: **Václav Fajt**
Rozmer bankovky: **74 x 146 mm**

Na lícnej strane je portrét Antona Bernoláka (1762 – 1813), kňaza, jazykovedca, jedného z predstaviteľov slovenského národného obrodenia, stúpenca osvietenských ideálov. Do dejín slovenského národa sa zapísal ako prvý kodifikátor slovenského spisovného jazyka.

Na rubovej strane je vyobrazená historická veduta Trnavy z 18. storočia. V popredí dominuje súčasný pohľad na symbol mesta – renesančnú Mestskú vežu.

500 Sk

Autor výtvarného návrhu: **akad. mal. Jozef Bubák**
Autor ryteckého prepisu: **Václav Fajt**
Rozmer bankovky: **77 x 152 mm**

Na lícnej strane je jedna z najvýznamnejších osobností slovenského národa 19. storočia – Ľudovít Štúr, hlavný tvorca koncepcie slovenskej národnej samobytnosti, kodifikátor spisovnej slovenčiny.

Rubovú stranu tvorí kompozícia Bratislavského hradu s barokovým Kostolom svätého Mikuláša a časťou veže gotického kostola klarisiek. Uprostred kompozície je najstaršie pôdorysné vyobrazenie Bratislavy z 15. storočia z drevorytu CHRONICA PICTA.

17 1000 Sk

Autor výtvarného návrhu: **akad. mal. Jozef Bubák**
Autor ryteckého prepisu: **Jim Moore**
Rozmer bankovky: **80 x 158 mm**

Na lícnej strane je portrét Andreja Hlinku (1864 – 1938), významnej osobnosti moderných slovenských dejín, ktorý výrazne ovplyvnil národnouvedomovací proces a spoločensko-politický pohyb na Slovensku.

Na rubovej strane sú vyobrazené motívy, ktoré súvisia s miestami jeho pôsobenia. Ústredným motívom je Madona Ochrankyňa zo stredovekej nástennej maľby kostola v Sliačoch pri Ružomberku. V ľavej časti jej plášťa je zakomponovaný motív Hlinkovho mauzólea. Vľavo od Madony je zobrazený rímskokatolícky Kostol sv. Ondreja v Ružomberku.

19 5000 Sk

Autor výtvarného návrhu: **akad. mal. Jozef Bubák**
Autor ryteckého prepisu: **Václav Fajt**
Rozmer bankovky: **82 x 164 mm**

Na lícnej strane je portrét Milana Rastislava Štefánika (1880 – 1919), významného diplomata, politika, vojaka, astronóma a spoluzakladateľa československého štátu. Na ľavej strane ho dopĺňajú výtvarné prvky znázorňujúce slnko a polmesiac, charakterizujúce jeho astronomický výskum.

Na rubovej strane je zobrazená Štefánikova mohyla na Bradle, cez ktorú sa prelína časť súhvezdia Veľkej medvedice. V pravej časti sú kvety ponikleca veľkokvetého.

Prehľad emisií korunových bankoviek

Nominálna hodnota	Vzor	Dátum emisie	Vyhláška NBS číslo
20 Sk	1993 1995	30. 9. 1993 3. 7. 1995	209/1993 131/1995
50 Sk	1993 1995	30. 8. 1993 3. 7. 1995	179/1993 131/1995
100 Sk	1993 1996 1996 (2. vydanie)	30. 9. 1993 1. 7. 1996 2. 9. 1999	218/1993 159/1996 210/1999
200 Sk	1995 1999	29. 9. 1995 10. 5. 1999	182/1995 80/1999
500 Sk	1993 1996 2000	15. 11. 1993 4. 11. 1996 30. 11. 2000	260/1993 282/1996 373/2000
1000 Sk	1993 1995 1999	29. 10. 1993 3. 7. 1995 22. 12. 1999	228/1993 131/1995 320/1999
5000 Sk	1995 1999	22. 5. 1995 21. 6. 1999	93/1995 123/1999
Bankovky všetkých nominálnych hodnôt s aplikovanou metalizovanou fóliou pri príležitosti ukončenia druhého tisícročia		6. 12. 1999 20. 12. 1999	321/1999

Ukážky niektorých nominálnych hodnôt slovenských bankoviek vzoru 1993, 1995 a 1996.

Ukážka jednej zo siedmich bankoviek vydaných pri príležitosti ukončenia druhého tisícročia.

BIATEC

SLOVENSKÁ
REPUBLIKA

Motívy korunových mincí

Autorom výtvarných návrhov všetkých korunových mincí je Drahomír Zobek.

Ich lícne strany sú na všetkých nominálnych hodnotách rovnaké. V hornej polovici je štátny znak Slovenskej republiky a pod ním v dvoch riadkoch je názov vydávajúceho štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA a rok razby.

Na rubových stranách mincí sú zobrazené námety dokumentujúce bohatú históriu územia dnešnej Slovenskej republiky v rôznych časových obdobiach.

Najstaršiu históriu reprezentuje soška Venuše zo 4. tisícročia p. n. l. na minci v nominálnej hodnote 2 Sk a keltská minca „Biatec" z 1. storočia p. n. l. na minci v hodnote 5 Sk. Majstrovstvo našich predkov dokumentuje motív liateho kríža na desaťkorunáku, drevená plastika Madony na jednokorunovej minci a drevená zvonica na minci v nominálnej hodnote 10 halierov. Symboliku svojbytnosti slovenského národa nesú motívy veže hradu Devín na minciach v hodnote 50 halierov a tatranského štítu Kriváň na 20-halierniku.

Čisté a jasné kontúry motívov na korunových minciach im dávajú punc jednoduchej elegancie a modernosti.

25 10 h

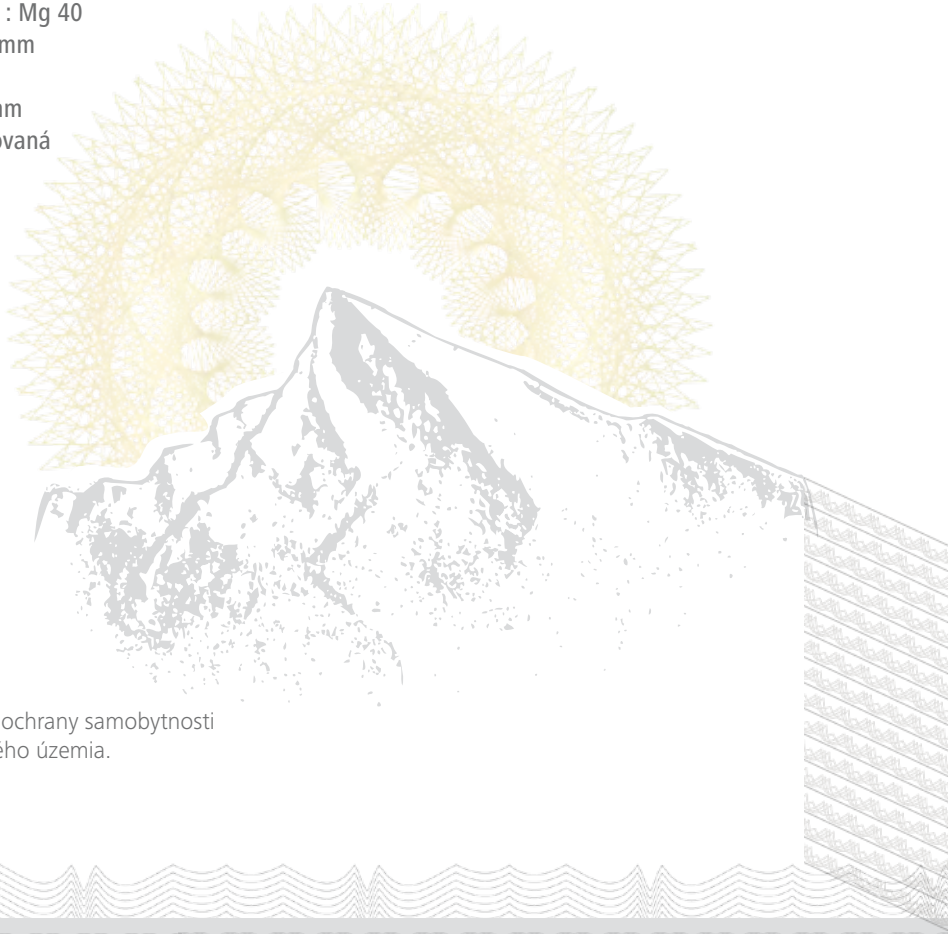
Autor výtvarného návrhu: **Drahomír Zobek**
Materiálové zloženie: **Al 980 : Mg 20**
Priemer: **17,00 mm**
Hmotnosť: **0,72 g**
Hrúbka: **1,50 mm**
Hrana: **hladká**

Motív: Osemhranná drevená zvonica so šindľovou strechou zo Zemplína zo začiatku 19. storočia. Zvonica bola postavená neznámymi ľudovými staviteľmi.

Autor výtvarného návrhu:	**Drahomír Zobek**
Materiálové zloženie:	**Al 960 : Mg 40**
Priemer:	**19,50 mm**
Hmotnosť:	**0,95 g**
Hrúbka:	**1,50 mm**
Hrana:	**vrúbkovaná**

Motív: Tatranský štít Kriváň – symbol ochrany samobytnosti slovenského národa a jeho historického územia.

27 50 h

Autor výtvarného návrhu:	**Drahomír Zobek**	
	vzor 1993	**vzor 1996**
Materiálové zloženie:	**Al 980 : Mg 20**	**Cu – Fe**
Priemer:	**22,00 mm**	**18,75 mm**
Hmotnosť:	**1,20 g**	**2,80 g**
Hrúbka:	**1,50 mm**	**1,60 mm**
Hrana:	**hladká**	**striedavo hladká a vrúbkovaná**

Motív: Renesančná polygonálna veža s cimburím z hradu Devín. Je postavená na hradnom brale na sútoku riek Dunaja a Moravy.

Autor výtvarného návrhu:	**Drahomír Zobek**
Materiálové zloženie :	**oceľ galvanicky pokovovaná zliatinou medi a cínu**
Priemer:	**21,00 mm**
Hmotnosť:	**3,85 g**
Hrúbka:	**1,70 mm**
Hrana:	**vrúbkovaná**

Motív: Gotická drevená soška Madony s dieťaťom stojaca na polmesiaci. Pochádza z Kremnice z obdobia okolo roku 1500.

2 Sk

Autor výtvarného návrhu:	**Drahomír Zobek**
Materiálové zloženie:	**oceľ galvanicky pokovovaná niklom**
Priemer:	**22,50 mm**
Hmotnosť:	**4,40 g**
Hrúbka:	**1,70 mm**
Hrana:	**vlys**

Motív: Hlinená soška sediacej Venuše, tzv. Magna Mater zo 4. tisícročia p. n. l. Pochádza z archeologického nálezu na neolitickom sídlisku v Nitrianskom Hrádku.

Autor výtvarného návrhu:	**Drahomír Zobek**
Materiálové zloženie:	**oceľ galvanicky pokovovaná niklom**
Priemer:	**24,75 mm**
Hmotnosť:	**5,40 g**
Hrúbka:	**1,70 mm**
Hrana:	**vrúbkovaná**

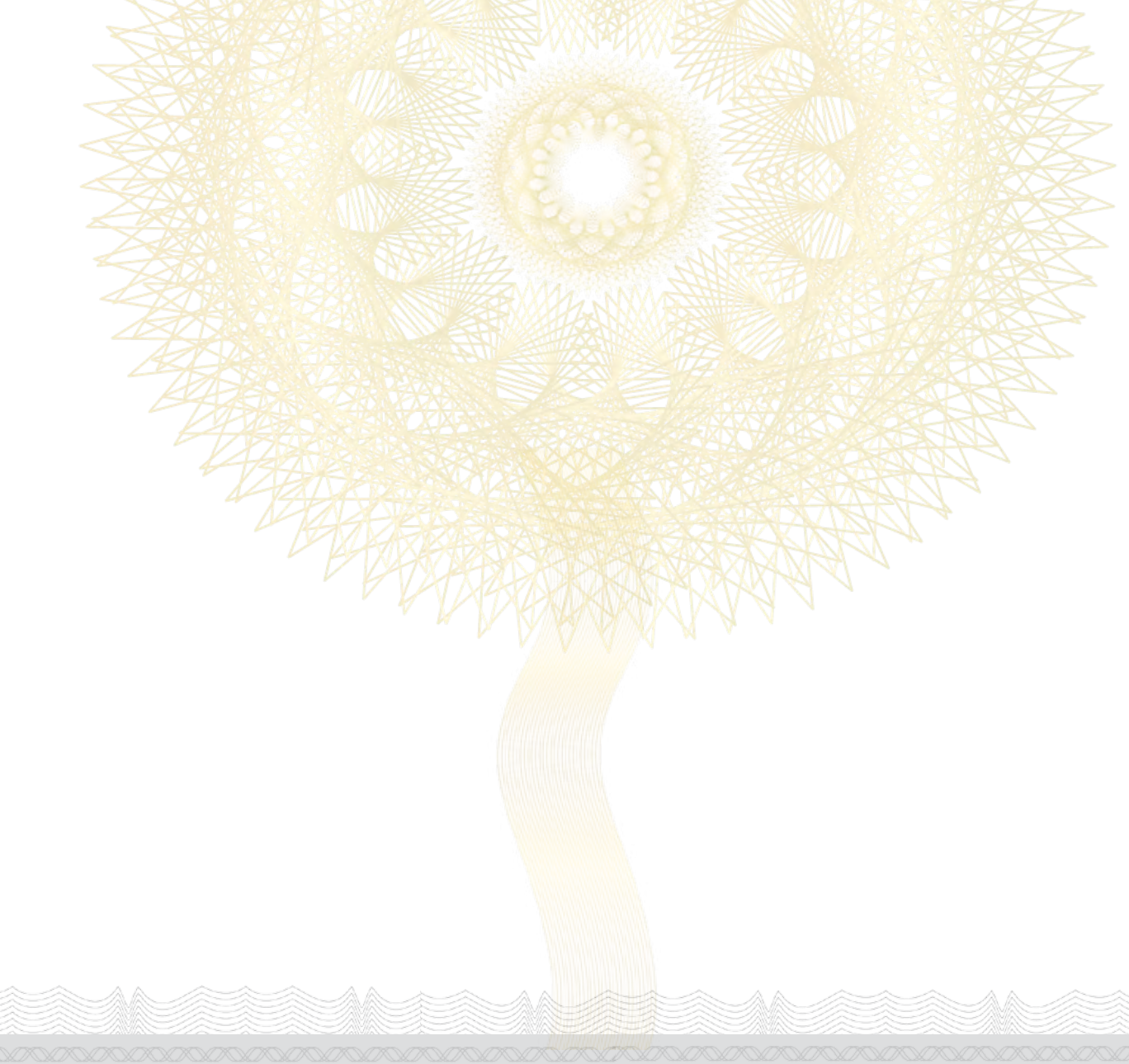
Motív: Keltská minca s cválajúcim jazdcom a nápisom BIATEC.
Ide o tetradrachmu bratislavského typu z 1. storočia p. n. l.

31 10 Sk

Autor výtvarného návrhu:	**Drahomír Zobek**
Materiálové zloženie:	**Cu 920 : Al 60 : Ni 20**
Priemer:	**26,50 mm**
Hmotnosť:	**6,60 g**
Hrúbka:	**1,70 mm**
Hrana:	**vlys**

Motív: Bronzový liaty kríž z 10. – 11. storočia z archeologického nálezu vo Veľkej Mači. Vonkajšiu plochu kríža vypĺňajú ryté znaky a figurálne vyobrazenia.

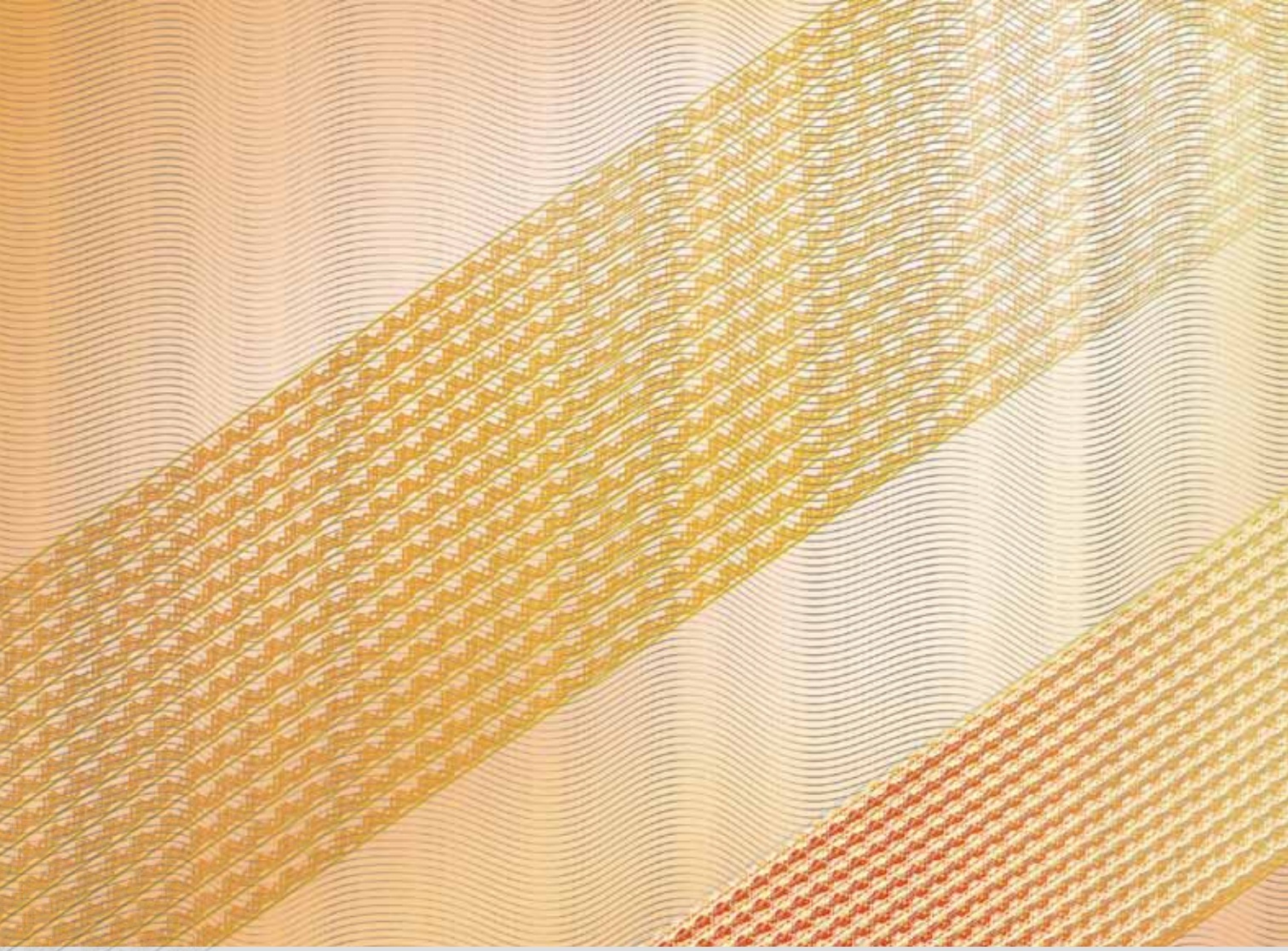

Prehľad emisií korunových mincí

Nominálna hodnota	Vzor	Dátum emisie	Vyhláška NBS číslo
10 halierov[1)]	1993	29.10. 1993	223/1993
20 halierov[1)]	1993	30. 9. 1993	210/1993
50 halierov	1993 1996	30. 6. 1993 30. 4. 1996	137/1993 112/1996
1 Sk	1993	30. 4. 1993	77/1993 146/1993
2 Sk	1993	30. 4. 1993	77/1993 146/1993
5 Sk	1993	30. 4. 1993	77/1993 146/1993
10 Sk	1993	8. 2. 1993	29/1993

[1)] Platnosť mincí bola ukončená 31. decembra 2003.

Elektronická verzia je prístupná na
http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/ostatne-publikacie

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava
Tel.: +421 2 57 87 11 11
www.nbs.sk